

**Bài dự thi: Sản phẩm truyền thông khoa học và
công nghệ Đồng Nai năm 2016**

Họ và tên: Phan Thị Thuần

Đơn vị công tác: Trung tâm truyền thông – GDSK Đồng Nai.

KP 9, đường Đồng Khởi, phường Tân Phong, Biên Hòa, Đồng Nai.

ĐT: 0987.966.438

Độc đáo mô hình “nuôi dơi diệt muỗi” ở Phú Lý

Ngoài các cách diệt muỗi phòng bệnh, như: phun hóa chất, nuôi cá diệt lăng quăng, vệ sinh môi trường... thì ở xã Phú Lý (huyện Vĩnh Cửu) có thêm một mô hình mới đó là “nuôi dơi diệt muỗi” . Mô hình được thực hiện bởi bác sĩ Hồ Văn Hoài, người từng có thâm niên giữ chức vụ Trưởng trạm Y tế hơn 20 năm và nay là Phó Giám đốc Trung tâm Y tế huyện Vĩnh Cửu.

Góp phần phòng ngừa dịch bệnh do muỗi truyền

Xuất phát từ thực tế, Phú lý là một xã miền núi, địa hình chủ yếu đồi núi, đây cũng là nơi trọng điểm về căn bệnh sốt rét. Hơn nữa, là người làm công tác y tế dự phòng, bác sĩ Hồ Văn Hoài luôn coi công tác phòng chống dịch bệnh là nhiệm vụ trọng tâm. Trong khi đó, một số bệnh do muỗi truyền ngày càng phổ biến và khó kiểm soát như: sốt xuất huyết, sốt rét, Zika, viêm não nhật bản, bệnh sốt vàng da, giun chỉ - phù chân voi... Trong khi chi phí để diệt muỗi, diệt lăng quăng là rất lớn. Nếu dùng hóa chất để diệt muỗi ở khu dân cư của một tỉnh thành có dân số khoảng 2 triệu dân, thì mỗi năm tốn kém hàng tỉ đồng, chưa kể muỗi gây bệnh sẽ làm tổn thất hàng nghìn ngày công của người bệnh và người chăm sóc bệnh nhân...

Một chòi nuôi dơi được bác sĩ Hoài và cộng sự xây dựng.

Chính vì vậy, bác sĩ Hoài đã có ý tưởng xây dựng mô hình “nuôi dơi diệt muỗi”, góp phần giảm bớt chi phí cho công tác phòng chống dịch bệnh. Đáng chú ý, với cách làm này sẽ hạn chế dịch bệnh do muỗi gây ra, giúp người cán bộ y tế bớt tiếp xúc với hoá chất độc hại trong quá trình phun, tẩm hoá chất diệt muỗi. Bác sĩ Hoài cho hay: “Nuôi dơi diệt muỗi có lợi là diệt muỗi trên diện rộng và thường xuyên liên tục, chứ không chỉ là dập dịch theo kiểu “bao vây khoanh vùng”. Ngành Y tế đã phát động chiến dịch “nhà nhà diệt muỗi” hay các phong trào nuôi cá để diệt loăng quăng, nhưng vẫn còn một số hạn chế trong công tác phòng chống dịch bệnh. Tôi đã cho ra ý tưởng “nuôi dơi diệt muỗi” vừa bảo vệ được loại động vật hoang dã này, đồng thời loại dơi này sẽ góp phần tích cực tiêu diệt muỗi, côn trùng, sâu bọ gây hại cho con người, cây trồng, vật nuôi”.

Để xây dựng được mô hình nuôi dơi, cách đây 2 năm bác sĩ Hồ Văn Hoài đã kết hợp cùng 2 người bạn, đó là anh Phan Văn Minh, chủ trang trại

Minh Hùng, anh Nguyễn Văn Sáu, chuyên gia trồng quýt và các loại cây có múi đi tìm hiểu mô hình nuôi dơi lấy phân tại miền Tây để học tập kinh nghiệm. Sau đó, với mục đích của bản thân là nuôi dơi diệt muỗi nên anh nghiên cứu thêm về các loại dơi diệt muỗi để cải tiến chuồng dơi cho phù hợp. Tháng 3-2014, anh bắt tay vào xây dựng mô hình nuôi dơi diệt muỗi. Đến nay riêng bản thân anh đã làm được 5 chuồng nuôi dơi, ước tính kinh phí khoảng 500 triệu đồng. Ngoài ra, anh còn vận động được bạn bè xây dựng thêm 3 chuồng dơi. Hiện có khoảng 100 ngàn con dơi sinh sống.

“Ở Đồng Nai có 6 loài dơi muỗi, thường ăn đêm theo đàn, một con dơi muỗi có thể ăn 5.000 con muỗi trong một đêm. Chứng tỏ lợi ích kinh tế và tác dụng diệt muỗi để bảo vệ sức khỏe của dơi đối với con người là không nhỏ”, bác sĩ Hoài cho biết.

Mong muốn nhân rộng mô hình

Hiệu quả mà mô hình nuôi dơi mang lại là diệt muỗi, diệt các loại côn trùng trung gian truyền bệnh mà không tốn kinh phí mua hóa chất diệt muỗi, không tốn công phun xịt, tránh tiếp xúc với hóa chất độc hại, không gây ô nhiễm môi trường.

Chòi doi – nơi dân doi sinh sống được làm rất kiên cố.

Về kinh phí nuôi doi, chỉ đầu tư 1 lần làm chuồng là có thể sử dụng được 10 năm. Ngoài việc nuôi doi diệt muỗi, sâu, rầy, côn trùng, doi còn cho nguồn phân bón để chăm sóc cây trồng. Phân doi dùng bón cho các loại cây trồng đem lại giá trị kinh tế cao, giúp người nông dân giảm phân bón hóa học, thuốc trừ sâu, giảm chi phí đầu tư sản xuất nông nghiệp... Ước tính sau 1 năm sẽ thu hồi vốn từ nguồn lợi phân doi. Chính những lợi ích mà doi mang lại, bác sĩ Hoài đang tiếp tục vận động bà con trong xã xây dựng các chuồng doi, trong đó đã có các vị lãnh đạo huyện Vĩnh Cửu hưởng ứng tích cực và xây dựng chuồng doi.

Theo bác sĩ Hoài, gọi là nuôi doi nhưng thực chất việc nuôi doi không tốn kém chi phí thức ăn, con giống, công chăm sóc, chi phí thú y... mà chỉ mất chi phí làm chuồng cho doi ở. Chi phí làm chuồng cũng khác nhau vì phụ thuộc vào vật liệu, nếu tận dụng những vật liệu từ gỗ các loại cây thì chi phí không cao, nhưng thời gian sử dụng ngắn, diện tích hẹp nên số lượng doi

trú ngụ ít. Những chuồng dơi có quy mô lớn, được xây dựng bằng bê tông hoặc sắt thép sẽ có chi phí cao hơn, từ 30 triệu đến vài trăm triệu đồng, sẽ có tuổi thọ cao và chứa được hàng chục ngàn con dơi. Hiện các chuồng dơi ở xã Phú Lý đều được làm bằng sắt thép, mỗi chuồng chứa được gần 20 ngàn con dơi. “Hàng tháng mình sẽ kiểm tra chuồng dơi, chủ yếu là kiểm tra lá thốt nốt (loại lá thích hợp cho dơi đeo bám, trú ngụ), xem chuồng dơi có bị rệp hoặc lâu ngày lá bị thấm nhiều phân và nước tiểu của dơi thì phải thay lá, để chuồng dơi được sạch sẽ và thông thoáng, dơi không bỏ đi”, bác sĩ Hoài nói.

“Tôi đã và đang tuyên truyền để bà con trong xã biết về lợi ích của việc nuôi dơi diệt muỗi. Tuy kinh phí làm chuồng dơi mang tính tự túc, có thể người dân sẽ gặp khó khăn, nhưng tôi luôn giải thích cho họ hiểu ngoài tác dụng diệt muỗi, diệt sâu bọ, bảo vệ sức khỏe cho con người, bảo vệ cây trồng, vật nuôi thì dơi còn mang lại nguồn phân có giá trị kinh tế cao, có thể giúp bà con cải thiện thêm đời sống của mình, đây là yếu tố quan trọng để người dân mạnh dạn đầu tư. Hi vọng với những lợi ích mang lại, mô hình nuôi dơi diệt muỗi sẽ được nhân rộng trong huyện và tỉnh nhà trong thời gian tới”, bác sĩ Hoài chia sẻ.

Như Thuận